

Föräldraförsäkringen

Att föräldrar ska fördela ansvar för hem och barn lika är en av de mest centrala jämställdhetsfrågorna. Ett jämnare uttag av föräldraledighet skulle göra att kvinnors inkomster och hälsa ökar och att män tar större ansvar för hem och barn. Alla barn har rätt till en bra relation med båda sina föräldrar. I dag tar kvinnor ut 80 procent av föräldradagarna under barnets två första år, och omkring 70 procent av alla föräldradagar.

Enligt TCO:s jämställdhetsindex har kvinnor tagit ut 69 procent av dagarna med föräldrapenning och vab (tillfällig föräldrapenning för vård av barn) under 2021 och män resterande 31 procent av dagarna. Det är ingen stor förändring sedan föregående år då kvinnor tog ut 68,7 procent, men det är första gången sedan 2007 som utvecklingen går mot en mer ojämn fördelning.

Tillsammans med regeringen drev Vänsterpartiet igenom en tredje reserverad månad i föräldraförsäkringen 2016. En analys från Försäkringskassan visar att förändringen har lett till ett mer jämställt uttag av föräldradagar. Analysen visar samtidigt att det är långt kvar till ett jämställt uttag och att ett mer styrande regelverk är nödvändigt.

Vänsterpartiet anser att föräldraförsäkringen på sikt måste individualiseras. Ett mer jämställt uttag gör att män tar mer ansvar för vård av sjukt barn och för hushållsarbetet. Kontakten mellan pappor och barn blir bättre om föräldrapenningdagarna har delats mer lika mellan föräldrarna. Barn får dessutom en bättre relation till båda sina föräldrar, vilket skapar trygghet. Vår politik för en ökad ekonomisk trygghet för barnfamiljer och en mer jämställd föräldraförsäkring utvecklas i motionen En starkare familjepolitik (2021/22:252).

Den av regeringen föreslagna familjeveckan har sitt ursprung i slutbetänkandet Jämställt föräldraskap och goda uppväxtvillkor för barn – en ny modell för föräldraförsäkringen (SOU 2017:101) från Utredningen om en modern föräldraförsäkring som tillsattes efter initiativ från Vänsterpartiet.

I betänkandet föreslås en ny modell för föräldraförsäkringen där 390 föräldradagar reserveras till perioden från 60 dagar till beräknad födelse tills barnet är 3 år gammalt. 130 av dessa dagar är reserverade till vardera föräldern. Mellan barnets 3-årsdag och 10-årsdag får föräldrarna förfoga över 10 föräldradagar per år, tre av dem är reserverade åt vardera föräldern. Den sistnämnda delen av modellen har utvecklats till familjeveckan. Familjeveckan kommer inte att införas eftersom den saknar stöd i riksdagen. Vänsterpartiet stod bakom familjeveckan eftersom den skulle ha underlättat livet för många människor med arbetaryrken, men anser samtidigt att det vore bättre om regeringen hade tagit ett helhetsgrepp om föräldraförsäkringen med utgångspunkt i utredningens förslag istället för att bryta ut vissa delar. Vänsterpartiet menar att det nu är dags att gå vidare och reformera föräldraförsäkringen utifrån utredningens förslag.

Vänsterpartiets förslag:

- Ta nästa steg mot individualiserad föräldraförsäkring genom att gå vidare med förslagen i betänkandet Jämställt föräldraskap och goda uppväxtvillkor för barn – en ny modell för föräldraförsäkringen (SOU 2017:101).